

הוראות לדף הנוסחאות

הוראות הדפסה!

את הדף יש להדפיס עם שוליים מותאמות אישית ברוחב 0.5 בכל צד.

ב WORD, יש לבחור בלשונית הדפסה את חלון השוליים, לבחור שוליים מותאמים אישית ולשנות ל 0.5 בכל הכיוונים

עריכה:

בדף הכנסנו כמה שיותר הסברים, נוסחאות ותמונות. אם מספר העמודים חורג ממספר העמודים המותר בבחינה ניתן לערוך את קובץ ה WORD ולהוריד הסברים מורחבים, תמונות או נוסחאות טריוויאליות. ניתן גם כמובן להוסיף הסברים שלכם או נוסחאות.

בכל מקרה מומלץ מאוד לעבור על הדף לפני המבחן!! הוא גם סיכום של החומר.

אין להוריד את הסמל של GOOL או כל סימן מסחרי אחר!!

מבנה הדף:

הדף בנוי משלושה טורים.

ההתחלה היא בפינה הימנית העליונה.

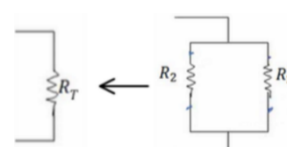
בסוף הטור הראשון עוברים לטור השני באותו עמוד (ולא לעמוד הבא). בסוף הטור האחרון עוברים לטור הראשון (הימני) בעמוד הבא.

ניתן לשנות את כיוון הפריסה לרוחב, זה יוצר מראה יותר מרווח על חשבון מספר עמודים.

כל הזכויות שמורות למני גבאי ולאתר GOOL

הדף מיועד לכל שימוש שאינו מסחרי ובפרט לשימוש מרצים, מורים, סטודנטים ותלמידים בקורסים שונים, ניתן לערוך את הדף אך יש להשאיר סימונים של אתר גול.

יציבות נגדים במקביל - נגדים עם מתח זהה:

$$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$
$$I_T = I_1 + I_2$$
$$V_T = V_1 = V_2$$

עבור יותר משני

נגדים הנוסחאות ממשיות באופן דומה:

$$\text{בטור: } R_T = \Sigma R_i, V_T = \Sigma V_i, I_T = I_i$$

$$\text{במקביל: } \frac{1}{R_T} = \Sigma \frac{1}{R_i}, I_T = \Sigma I_i, V_T = V_i$$

מד זרם (אמפרמטר) אידיאלי - מחובר בטור ובעל

התנגדות זניחה.

מד מתח (וולטמטר) אידיאלי - מחובר במקביל לרכיב

הנמדד, בעל התנגדות מאוד גבוהה.

$$\text{החספק בנגד: } P = IV = I^2 R = \frac{V^2}{R}$$

($P = IV$) נכון לכל רכיב חשמלי, שני השוויונים האחרים

הם לאחר שימוש בחוק אוהם ונכונים רק בנגד.

נתק - מצב בו לא עובר זרם - חוט חתוך או התנגדות

אינסופית.

קצר - מצב בו אין התנגדות

$$\text{מקור מתח לא אידיאלי: } V = \varepsilon - Ir$$

V - מתח הדקים, המתח בין קצוות הסוללה או המתח

שמרגיש המעגל - תלוי בזרם.

ε - כא"מ הסוללה, מתח פנימי שאינו משתנה.

r - ההתנגדות הפנימית.

חוקי קירכהוף (לפתרון מעגלים מורכבים):

נגדיר זרם לכל חוט במעגל.

- נרשום משוואות מתחים, סכום המתחים במסלול סגור

שווה לאפס. (להוסיף משוואות עד שעוברים על כל

הרכיבים במעגל).

- נרשום משוואות זרמים, בכל צומת סך הזרם שנכנס

שווה לסך הזרם שיוצא.

- נפתור את מערכת המשוואות.

שיטת קרמר (לפתרון מערכת משוואות):

Δ - דטרמיננטה של מערכת המשוואות ההומוגנית (ללא

הפתרונות). לדוגמה, עבור מערכת המשוואות הבאה:

$$3I_1 + 4I_2 + 8I_3 = 5$$

$$2I_1 - 5I_2 + 9I_3 = 1$$

$$4I_1 + 3I_2 - 7I_3 = 3$$

Δ - דטרמיננטה של מערכת המשוואות שהחלפה בה

העמודה ה- i בעמודות התשובות. לדוגמה, במערכת הנ"ל:

$$\Delta_2 = \begin{vmatrix} 3 & 5 & 8 \\ 2 & 1 & 9 \\ 4 & 3 & -7 \end{vmatrix}$$

זרמי חוגים:

1. נחלק את המעגל למעגלים סגורים ונבחר זרמים לכל

מעגל. לדוגמה:

2. נעשה

משוואות

מתחים

לכל

מעגל.

עבור

מעגל 1

בדוגמה:

$$5I_1 + 4 + 4 + 10(I_1 - I_3) - 2 = 0$$

3. נפתור את מערכת המשוואות

חומרים דיאלקטריים

חומר דיאלקטרי הוא חומר מבודד (בפשטות, במקרים

יותר מורכבים אפשר לדבר גם על חומרים דיאלקטריים

מוליכים)

בחומר דיאלקטרי יש דיפולים, כאשר החומר נמצא

בשדה חשמלי הדיפולים מתיישרים בכיוון השדה ויוצרים

שדה נגדי.

השדה השקול בתוך החומר (בהנחה שהחומר אחיד ובעל

$$\vec{E}_T = \frac{\vec{E}_0}{\varepsilon_r}$$

סימטריה):

$\vec{E}_T$ - השדה השקול בתוך החומר, זה השדה שמרגיש מטען

בתוך החומר. $\vec{E}_0$ - שדה שנוצר מהמטען חיצוני (ולא

מהדיפולים של החומר). ε_r - מקדם דיאלקטרי יחסי,

קבוע חסר יחידות שתלוי בסוג החומר וקיים בטבלאות.

- לפעמים נתון המקדם הדיאלקטרי (הלא יחסי) והקשר

הוא:

$$\varepsilon = \varepsilon_0 \cdot \varepsilon_r$$

$$\varepsilon_0 = \frac{1}{4\pi k} = 8.85 \frac{C^2}{N \cdot m^2}$$

חומרים דיאלקטריים

גדרת הקיבול:

$$C = \frac{|q|}{|V|}$$

הקיבול היא תכונה קבועה ותלויה רק במבנה הגיאומטרי

של הגוף (ולא במתח או במטען על הרכיב).

קיבול של קבל לוחות:

$$C = \frac{\varepsilon_0 A}{d}$$

A - שטח כל לוח. d - מרחק בין הלוחות, $d \ll \sqrt{A}$.

שדה בתוך קבל לוחות:

$$E = \frac{\sigma}{\varepsilon_0} = \frac{V}{d}$$

σ - צפיפות המטען ליחידת שטח בכל לוח.

V - המתח בין הלוחות. d - מרחק בין הלוחות.

קיבול של קבל גלילי:

$$C = \frac{2\pi\varepsilon_0 L}{\ln \frac{b}{a}}$$

a ו-b - רדיוס הגליל הפנימי והחיצוני בהתאמה.

L - אורך הגלילים, $a, b \ll L$.

הקיבול של קבל המלא בחומר דיאלקטרי אחיד:

$$C' = kC_0 \quad (k \text{ או } \varepsilon_r) - \text{המקדם הדיאלקטרי של החומר.}$$

C_0 - הקיבול ללא החומר הדיאלקטרי.

חיבור קבלים בטור (קבלים עם מטען זהה):

$$\frac{1}{C_T} = \frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2}$$

$$\text{כאשר } V_T = V_1 = V_2 \quad Q_T = Q_1 = Q_2$$

$$\text{חיבור קבלים במקביל (מתח זהה): } C_T = C_1 + C_2$$

$$\text{כאשר } V_T = V_1 = V_2 \quad Q_T = Q_1 + Q_2$$

שיטה 1 לחישוב קיבול - לפי הגדרה:

א. נניח שיש מטען Q על לוחות הקבל.

ב. נחשב את השדה בין הלוחות

ג. נחשב את המתח בין הלוחות

ד. נציב בנוסחה (בד"כ Q יצטמצם)

שיטה 2 לחישוב קיבול - פירוק הקבל לקבלים חלקיים:

א. נפרק את הקבל לקבלים שמחוברים בטור או במקביל

ב. נחשב את הקיבול של כל אחד

ג. נחבר חזרה באמצעות הנוסחאות

$$\text{אנרגיה האגורה בקבל: } U_C = \frac{1}{2} \frac{q^2}{C} = \frac{1}{2} CV^2 = \frac{1}{2} qV$$

$$\text{העבודה שמבצעת הסוללה: } W_S = \Delta q V_S = -2\Delta U_C$$

Δq הוא המטען שעבר דרכה (זוה המטען שקיבל הקבל)

$$\text{הכוח הפועל על חומר דיאלקטרי בקבל: } F = \left| \frac{dU_C}{dx} \right|$$

הכוח תמיד מושך את החומר פנימה.

פריקה וטעינה של קבל

מעגל טעינה:

$$\text{משוואת המתחים: } V_0 - \frac{q}{C} - IR = 0$$

$$I = \frac{dq}{dt}$$

המטען והמתח על הקבל כתלות בזמן (בטעינה):

$$q(t) = CV_0 \left(1 - e^{-\frac{t}{\tau}} \right); V_C(t) = V_0 \left(1 - e^{-\frac{t}{\tau}} \right)$$

$\tau = RC$ הוא קבוע הזמן אופייני

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

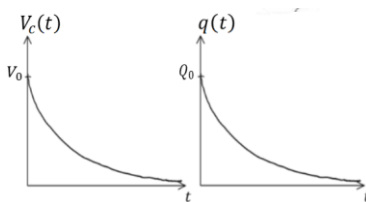
$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

$$\text{הזרם כתלות בזמן: } I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

הזרם כתלות בזמן בפריקה זהה לטעינה:

$$I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$$

מבנה הנגד וצפיפות זרם

התלות של ההתנגדות במבנה הנגד:

$$R = \rho \frac{L}{S}$$

ρ - ההתנגדות סגולית, תלויה בחומר (לא להתבלבל עם

צפיפות מטען נפחית).

L - אורך הנגד, הדרך שהמטענים עושים בנגד.

S (או A) - שטח החתך, משטח שמאונך לכיוון הזרם.

הערה: **שטח החתך וההתנגדות הסגולית צריכים להיות**

אחידים לאורך הנגד. במדידה והם לא אחידים צריך לחלק

את הנגד לחתיכות, לחשב התנגדות של כל חתיכה ולסכום

לפי סוג החיבור (במקביל/בטור)

מוליכות (לא לבלבל עם צפיפות מטען משטחית):

$$\sigma = \frac{1}{\rho}$$

$$\vec{J} = \int \vec{J} \cdot d\vec{S} \quad \text{צפיפות הזרם ליחידת שטח:}$$

כאשר האינטגרל הוא על שטח החתך, שטח שמאונך ל- $\vec{J}$.

אם $\vec{J}$ אחידה אז:

$$I = JS$$

חוק אוהם הדיפרנציאלי:

$$\vec{J} = \sigma \vec{E}$$

כאשר σ היא המוליכות ו- E השדה החשמלי.

חישוב צפיפות זרם עבור צפיפות מטען נפחית בתנועה:

$$\vec{J} = \rho \vec{v}$$

כאשר ρ היא צפיפות נושאי המטען ליחידת נפח ו- $\vec{v}$ היא

מהירות נושאי המטען. במוליך, $\rho = nq$ כאשר n הוא

מספר נושאי המטען ליח נפח ו- q הוא המטען של נושא

מטען יחיד, בד"כ אלקטרון. מהירות המטענים נקראת

מהירות הסחיפה $\vec{v}_{drift}$.

$$\vec{I} = \int \vec{k} \cdot d\vec{l} \quad \text{צפיפות הזרם ליחידת אורך:}$$

כאשר האינטגרל הוא על אורך שמאונך ל- $\vec{k}$

$$I = kL \quad \text{אם } \vec{k} \text{ אחידה אז:}$$

חישוב צפיפות זרם עבור צפיפות מטען משטחית בתנועה:

$$\vec{k} = \sigma \vec{v}$$

עבור צפיפות מטען ליחידת אורך λ בתנועה נקבל:

$$I = \lambda v$$

הכוח המגנטי - חוק לורנץ

$$\vec{F}_B = q\vec{v} \times \vec{B}$$

חוק לורנץ - הכוח המגנטי:

ניתן לחשב את הכוח בשתי דרכים.

דרך דטרמיננטה (ראו מכפלה וקטורית בוקטורים).

$$F_B = qvB \sin \alpha \quad \text{דרך גודל וכיוון בנפרד, הגודל הוא:}$$

כאשר α היא הזווית בין המהירות לשדה. וכיוון לפי כלל יד

ימין:

שימו לב שאתם עם יד ימין!

- כיוון הכוח הוא עבור מטען

חיובי (עבור מטען שלילי הכוח

בכיוון הפוך).

- לא להפוך את הסדר של האצבע

והאמה (עדיף לעשות קודם

אקדח).

תנועה בשדה אחיד: מטען q בעל מסה m הנע במהירות v

בשדה מגנטי אחיד (המאונך למהירות) עושה תנועה

מעגלית, רדיוס המעגל הוא:

$$R = \frac{mv}{qB}$$

אם v לא מאונך למהירות אז התנועה תהיה בורגית כאשר

המעגל יהיה מסביב לשדה, רדיוס המעגל יהיה:

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

$$R = \frac{mv \sin \alpha}{qB}$$

פריקה וטעינה של קבל

מעגל טעינה:

צפיפות האנרגיה (אנרגיה ליח' נפח): $u_{em} = \frac{\epsilon_0 \vec{E}^2}{2} + \frac{(\vec{B})^2}{2\mu_0}$
 וקטור פוינטינג: $\vec{S} = \frac{1}{\mu_0} \vec{E} \times \vec{B}$
 שטף האנרגיה ליחידת שטח וליחידת זמן.
 הקשר בין האנרגיה לוקטור פוינטינג:

$$P + \oint \vec{S} \cdot d\vec{s} = -\frac{dU_{em}}{dt}$$

בצד שמאל עושים אינטגרל של הוקטור פוינטינג על משטח סגור (שטף) ובצד ימין גוזרים בזמן את האנרגיה האגורה בשדות בנפח הכלוא במשטח.

P - ההספק שהולך לחום
 הקשר הדיפרנציאלי: $\vec{E} \cdot \vec{j} + \vec{\nabla} \cdot \vec{S} = -\frac{du_{em}}{dt}$
 $\vec{j}$ היא צפיפות הזרם. זה ההספק ליחידת נפח.
מציאת צפיפות זרם משדה מגנטי נתון GOOL

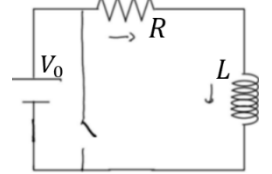
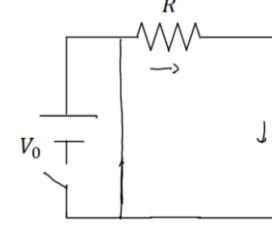
מציאת צפיפות זרם משדה מגנטי נתון (כאשר יש ארציפות בשדה):
 $\vec{\nabla} \times \vec{B} = \mu_0 \vec{j}$
 ארציפות בשדה: $\vec{\nabla} \cdot \vec{B} = 0$
 כאשר $\vec{B}_{1-2}$ הוא וקטור יחידה בכיוון הקפיצה מתחום 1 לתחום 2 ו- $\vec{B}_1, \vec{B}_2$
 בשביל למצא זרם של תיל נחפש שדה מהצורה $\vec{B} = \frac{C}{r} \hat{\theta}$
בוקאורדינטות גליליות ובאזור הכולל את הראשית C-1
 קבוע כלשהו. נשווה לשדה של תיל אינסופי $(\frac{\mu_0 I}{2\pi r})$ ונקבל
 $I = \frac{C2\pi}{\mu_0}$

השראות ברכיב:
 $L = \frac{\Phi_B}{I}$
 Φ_B הוא השטף המגנטי דרך הרכיב I - הזרם ברכיב.
 ההשראות היא **תכונה שתלויה רק במבנה** ולכן היא בדי"כ קבועה.
חישוב השראות לפי הגדרה:
 1. נניח שזרם זרם I ברכיב.
 2. נחשב את השדה המגנטי הנוצר מהזרם בתוך הרכיב.
 3. נחשב את השטף המגנטי ברכיב.
 4. נציב בנוסחה של ההשראות והזרם יצטמצם.

השראות של סליל:
 $L = \frac{\mu_0 \pi a^2 N^2}{l}$
 N מספר הליפופים הכולל, l אורך הסליל ו- a רדיוס טבעת
 כא"מ ברכיב עם השראות L : $\mathcal{E} = -L \frac{dI}{dt}$
 האנרגיה האגורה בסליל (או בכל רכיב בעל השראות):
 $U_L = \frac{1}{2} LI^2$
 האנרגיה האגורה בשדה המגנטי:
 $U = \int \frac{B^2}{2\mu_0} dV$

את האינטגרל עושים על כל המרחב.
 זו אותה האנרגיה שמחשבים באמצעות ההשראות (פשוט צורת חישוב אחרת).
 ניתן לחשב השראות דרך השוואה של שתי הנוסחאות האחרונות של האנרגיה (תניחו זרם והוא יצטמצם בסוף).

המתח על סליל (משטר) במעגל:
 $V_L = LI \frac{dI}{dt}$
 הצד הגבוה הוא בנקודה שבה נכנס הזרם לסליל.

מעגלי RL
טעינה:

 $V_0 - IR - L \frac{dI}{dt} = 0$
 $I(t) = \frac{V_0}{R} \left(1 - e^{-\frac{t}{\tau}}\right)$
 $\tau = \frac{L}{R}$
 סליל (או משרן) מתנהג בהתחלה כמו נתק ולאחר זמן רב כמו קצר.
פריקה:

 $-IR - L \frac{dI}{dt} = 0$
 $I(t) = \frac{V_0}{R} e^{-\frac{t}{\tau}}$

טרנספורמציה יחסותית (לורנץ) לשדות
 טרנספורמציה של השדות עבור צופה הנע במהירות $\vec{v}$
 ביחס למעבדה: $\vec{E}'_{\parallel} = \vec{E}_{\parallel}$; $\vec{E}'_{\perp} = \gamma(\vec{E}_{\perp} + \vec{v} \times \vec{B}_{\perp})$
 $\vec{B}'_{\parallel} = \vec{B}_{\parallel}$; $\vec{B}'_{\perp} = \gamma(\vec{B}_{\perp} - \frac{1}{c^2} \vec{v} \times \vec{E}_{\perp})$; $\gamma = \frac{1}{\sqrt{1 - (\frac{v}{c})^2}}$
 $\vec{E}, \vec{B}$ הם השדות במערכת המעבדה ו- $\vec{E}', \vec{B}'$ הם השדות במערכת הנעה.
הטרנס' ההפוכה: $\vec{E}_{\parallel} = \vec{E}'_{\parallel}$; $\vec{E}_{\perp} = \gamma(\vec{E}'_{\perp} - \vec{v} \times \vec{B}'_{\perp})$
 $\vec{B}_{\parallel} = \vec{B}'_{\parallel}$; $\vec{B}_{\perp} = \gamma(\vec{B}'_{\perp} + \frac{1}{c^2} \vec{v} \times \vec{E}'_{\perp})$
 טרנספורמציה של צפיפויות המטען:

$\lambda = \gamma \lambda_0$; $\sigma = \gamma \sigma_0$; $\rho = \gamma \rho_0$
 כאשר $\lambda_0, \sigma_0, \rho_0$ הן צפיפויות אורכיות, משטחיות ונפחיות במערכת העצמית של הגוף.
 - הסיבה לטרנספורמציה היא שסך המטען זהה בשתי המערכות אבל האורך משתנה.
 נוסחאות לצפיפויות הזרם:
 $\vec{j} = \gamma \rho_0 \vec{v}$; $\vec{k} = \gamma \sigma_0 \vec{v}$; $I = \gamma I_0$
 כאשר $\lambda_0, \sigma_0, \rho_0$ הן צפיפויות אורכיות, משטחיות ונפחיות במערכת העצמית של הגוף.

חוק פאראדי
חוק פאראדי: $\mathcal{E} = -\frac{d\Phi_B}{dt}$; $\Phi_B = \int \vec{B} \cdot d\vec{s}$
 הכא"מ מתנהג כמו מקור מתח במעגל.
 בד"כ נמצא באמצעות החוק את גודל הכא"מ ואת הכיוון נמצא לפי חוק לנץ.
חוק לנץ: הזרם נוצר בניגוד לשינוי בשטף.

הספק של כוח הפועל על גוף בתנועה:
 $P = \vec{F} \cdot \vec{v}$
 כאשר $\vec{v}$ היא מהירות הגוף (ישומו לב למכפלה הסקלרית)
 כא"מ הנוצר במוט הנע בשדה מגנטי: $\mathcal{E} = BLv \sin \alpha$
 כאשר v היא מהירות המוט, L האורך שלו ו- α היא הזווית בין המהירות לשדה.
 כיוון הכא"מ הוא בכיוון של הכוח המגנטי הפועל על מטען חיוני בתוך המוט.

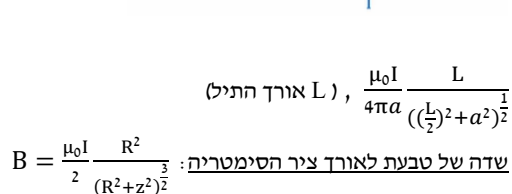
משוואות מקסוול
הצורה הדיפרנציאלית; **הצורה האינטגרלית:**
 1. חוק גאוס: $\vec{\nabla} \cdot \vec{E} = \frac{1}{\epsilon_0} \rho$; $\oint \vec{E} \cdot d\vec{s} = \frac{1}{\epsilon_0} \int \rho dV$
 2. $\vec{\nabla} \cdot \vec{B} = 0$; $\oint \vec{B} \cdot d\vec{s} = 0$
 השטף מגנטי על משטח סגור תמיד אפס, אין מטען מגנטי.
 3. $\vec{\nabla} \times \vec{E} = -\frac{d\vec{B}}{dt}$; $\oint \vec{E} \cdot d\vec{l} = -\frac{d}{dt} \oint \vec{B} \cdot d\vec{s}$
 מהמשוואה ניתן לקבל את חוק פאראדי $\mathcal{E} = -\frac{d\Phi_B}{dt}$
 4. $\vec{\nabla} \times \vec{B} = \mu_0 \vec{j} + \mu_0 \epsilon_0 \frac{d\vec{E}}{dt}$; $\oint \vec{B} \cdot d\vec{l} = \mu_0 \int \vec{j} \cdot d\vec{s} + \mu_0 \epsilon_0 \frac{d}{dt} \oint \vec{E} \cdot d\vec{s}$

שדות משתנים בזמן וזרם העתקה GOOL
 ממשוואות מקסוול רואים ששדה מגנטי שמשנתה בזמן יוצר שדה חשמלי ולהפך.
 אם נתון שדה מגנטי משתנה בזמן וצריך לחשב את השדה החשמלי אז: נשתמש במשוואה השלישית של מקסוול כמו חוק פאראדי ובמקום הכא"מ נחשב את האינטגרל כאשר בדרכ"יש סימטריה גלילית והאינטגרל הופך ל- $E2\pi r$
 אם נתון שדה חשמלי משתנה בזמן וצריך לחשב את השדה המגנטי אז: נשתמש במשוואה הרביעית כמו חוק אמפר
 רק שבמקום זרם יש $\int \epsilon_0 \frac{d\vec{E}}{dt} \cdot d\vec{s}$ (או במקום צפיפות זרם $\epsilon_0 \frac{d\vec{E}}{dt}$) שנקרא זרם העתקה (לא באמת זרם).

וקטור פוינטינג והאנרגיה האגורה בשדות GOOL
 אנרגיה אלקטרו מגנטית האגורה בשדות:
 $U = \int \left(\frac{\epsilon_0 \vec{E}^2}{2} + \frac{(\vec{B})^2}{2\mu_0} \right) dv$

$d\vec{B} = \frac{\mu_0}{4\pi} \frac{d\vec{l} \times \vec{r}}{|\vec{r}|^3} = \frac{\mu_0}{4\pi} \frac{I d\vec{l} \times \hat{r}}{|\vec{r}|^2}$
 $\vec{r}$ הוא הוקטור מהחתיכה לנקודה בה מחפשים את השדה.
 $d\vec{l}$ הוא אורך החתיכה וכיוונו בכיוון הזרם.
 - חישוב הכיוון לפי כלל יד ימין:

השדה של תיל סופי: $B = \frac{\mu_0 I}{4\pi a} (\cos \alpha_1 + \cos \alpha_2)$
 - במרכז התיל
 $B =$

$\frac{\mu_0 I}{4\pi a} \left(\frac{L}{(\frac{L}{2})^2 + a^2} \right)^{\frac{3}{2}}$ (L אורך התיל)
שדה של טבעת לאורך ציר הסימטריה: $B = \frac{\mu_0 I}{2} \frac{R^2}{(R^2 + z^2)^{\frac{3}{2}}}$
 - כיוון השדה לפי כלל הבורג:
כוח ליחידת אורך בין שני תילים מקבילים:
 הכוח הוא כוח משיכה אם הזרמים באותו כיוון, ודחייה אם כיוון הזרמים הפוך.

חוק אמפר GOOL
חוק אמפר: $\oint \vec{B} \cdot d\vec{l} = \mu_0 I_{in}$; $I_{in} = \int \vec{j} \cdot d\vec{s}$
 - כאשר האינטגרל הוא על הרכיב המשיק של B לאורך מסלול סגור. בדרכ"נבחר מקרים בהם B אחיד לאורך המסלול והאינטגרל יהיה B כפול אורך המסלול.
 - הזרם הוא סך הזרם שעובר דרך השטח הסגור במסלול.
המקרים הנפוצים של חוק אמפר:
 1. תיל / גליל / מעטפת גלילית אינסופיים.
 2. מישור אינסופי.
 3. סליל אינסופי / טורואיד.
שדה של תיל אינסופי: $B = \frac{\mu_0 I}{2\pi r}$
 כאשר r הוא המרחק מהתיל.

חוק אמפר GOOL
חוק אמפר: $\oint \vec{B} \cdot d\vec{l} = \mu_0 I_{in}$; $I_{in} = \int \vec{j} \cdot d\vec{s}$
 - כאשר האינטגרל הוא על הרכיב המשיק של B לאורך מסלול סגור. בדרכ"נבחר מקרים בהם B אחיד לאורך המסלול והאינטגרל יהיה B כפול אורך המסלול.
 - הזרם הוא סך הזרם שעובר דרך השטח הסגור במסלול.
המקרים הנפוצים של חוק אמפר:
 1. תיל / גליל / מעטפת גלילית אינסופיים.
 2. מישור אינסופי.
 3. סליל אינסופי / טורואיד.
שדה של תיל אינסופי: $B = \frac{\mu_0 I}{2\pi r}$
 כאשר r הוא המרחק מהתיל.

כאשר הזרם בכיוון $\hat{z}$ השדה בכיוון $\hat{\theta}$
שדה של מישור אינסופי:
 $\vec{B} = \frac{\mu_0 \sigma v}{2} \begin{cases} -\hat{y}, & z > 0 \\ \hat{y}, & z < 0 \end{cases}$
 עבור מישור דק הטעון בצפיפות משטחית σ ונע בכיוון $\hat{x}$ במהירות v .

שדה של סליל אינסופי/סולנואיד: $B = \mu_0 n I$
 כאשר n הוא מספר הליפופים ליחידת אורך של הסליל.
 - כיוון: לפי כלל הבורג, האצבעות בכיוון הזרם והאגודל בכיוון השדה.
טורואיד: $B = \frac{\mu_0 N I}{2\pi r}$
 - N מספר הליפופים הכולל.
 - r המרחק ממרכז הטורואיד.

טורואיד: $B = \frac{\mu_0 N I}{2\pi r}$
 - N מספר הליפופים הכולל.
 - r המרחק ממרכז הטורואיד.

- שימו לב, I_{max} הוא אמפליטודת הזרם במעגל עם מקור בעל תדירות ω מסוימת. תהודה מדברת על איזה תדירות צריך שתהיה למקור כך שהאמפליטודה הזו תהיה הכי גבוהה שאפשר.

- בשביל למצוא את תדירות התהודה במקרה כללי צריך לגזור את I_{max} לפי ω ולהשוות לאפס. עבור $R \ll \sqrt{\frac{L}{C}}$

עבור $R \ll \sqrt{\frac{L}{C}}$

מקבלים אמפליטודה מקסימאלית כאשר $\omega = \frac{1}{\sqrt{LC}}$

פתרון עם מספרים מורכבים:

אם כל המשתנים הם פונקציות מהצורה $A \cos(\omega t + \varphi)$ והמשוואות שלנו לינאריות. אז יותר נוח לעבוד עם מספרים מורכבים. כך ש:

$I(t) = I_0 \cos(\omega t + \varphi) = \text{Re}\{\tilde{I}(t)\}$
 $\tilde{I}(t) = I_0 e^{i(\omega t + \varphi)}$

(בדרי"כ לא רושמים את הגל) בעבודה עם מספרים מורכבים אפשר להוריד את התלות בזמן:

פאזור: תיאור של המספר המורכב באמצעות וקטור במערכת דו מימדית. הפאזור מסתובב בזמן אבל בדרי"כ מסתכלים רק על הפאזור ב $t=0$

עכבה $Impedance$: תכונה שתלויה רק במבנה (קבועה כל עוד המבנה קבוע). הפאזה של העכבה היא הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב:

הגודל של העכבה:

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

שימו לב, I_{max} הוא אמפליטודת הזרם במעגל עם מקור בעל תדירות ω מסוימת. תהודה מדברת על איזה תדירות צריך שתהיה למקור כך שהאמפליטודה הזו תהיה הכי גבוהה שאפשר.

בשביל למצוא את תדירות התהודה במקרה כללי צריך לגזור את I_{max} לפי ω ולהשוות לאפס. עבור $R \ll \sqrt{\frac{L}{C}}$

עבור $R \ll \sqrt{\frac{L}{C}}$

מקבלים אמפליטודה מקסימאלית כאשר $\omega = \frac{1}{\sqrt{LC}}$

פתרון עם מספרים מורכבים:

אם כל המשתנים הם פונקציות מהצורה $A \cos(\omega t + \varphi)$ והמשוואות שלנו לינאריות. אז יותר נוח לעבוד עם מספרים מורכבים. כך ש:

$I(t) = I_0 \cos(\omega t + \varphi) = \text{Re}\{\tilde{I}(t)\}$
 $\tilde{I}(t) = I_0 e^{i(\omega t + \varphi)}$

(בדרי"כ לא רושמים את הגל) בעבודה עם מספרים מורכבים אפשר להוריד את התלות בזמן:

פאזור: תיאור של המספר המורכב באמצעות וקטור במערכת דו מימדית. הפאזור מסתובב בזמן אבל בדרי"כ מסתכלים רק על הפאזור ב $t=0$

עכבה $Impedance$: תכונה שתלויה רק במבנה (קבועה כל עוד המבנה קבוע). הפאזה של העכבה היא הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב:

הגודל של העכבה:

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

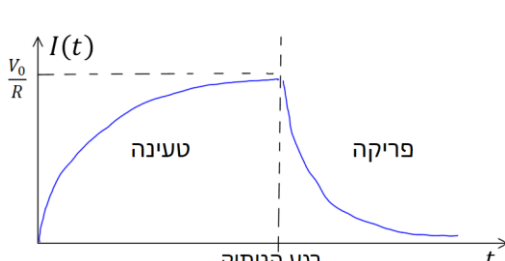
הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

הפאזה של המתח ביחס לזרם ברכיב

חיבור סלילים (משרנים) במעגל הוא כמו חיבור נגדים:

בטור: $L_T = L_1 + L_2 + \dots$
 כאשר $I_T = I_1 = I_2 = \dots \rightarrow V_T = V_1 + V_2 + \dots$

במקביל: $\frac{1}{L_T} = \frac{1}{L_1} + \frac{1}{L_2} + \dots$
 כאשר $I_T = I_1 + I_2 + \dots \rightarrow V_T = V_1 = V_2 = \dots$

מעגלי זרם חילופין

מעגל LC: משוואת המעגל: $\frac{q}{C} + L\ddot{q} = 0$
 ו- $I = -\dot{q}$ (ניתן גם להגיע לאותה משוואה על הזרם)

המשוואה היא משוואה של תנועה הרמונית פשוטה.

פתרון: $q(t) = A \cos(\omega t + \varphi)$; $\omega = \sqrt{\frac{1}{LC}}$

האנרגיה האגורה במעגל: $E = \frac{1}{2} \frac{q^2}{C} + \frac{1}{2} LI^2$ (האנרגיה הכוללת נשמרת)

מעגל RLC: משוואת המעגל: $I = -\dot{q}$ ו- $\ddot{q} + \frac{R}{L}\dot{q} + \frac{1}{LC}q = 0$ (ניתן גם להגיע לאותה משוואה על הזרם)

המשוואה היא משוואה של תנועה הרמונית מרוסנת. נגדיר $\omega_0^2 = \frac{1}{LC}$

ו- $\Gamma = \frac{R}{2L}$

הפתרון מתחלק לשלושה מקרים:

מקרה 1 - ריסון חזק: $\Gamma > \omega_0$
 $q(t) = Ae^{-\lambda_1 t} + Be^{-\lambda_2 t}$

$\lambda_{1,2} = \Gamma \pm \sqrt{\Gamma^2 - \omega_0^2}$

מקרה 2 - ריסון קריטי: $\Gamma = \omega_0$
 $q(t) = Ae^{-\omega_0 t} + Bte^{-\omega_0 t}$

בריסון קריטי קצב הדעיכה הוא הגבוה ביותר משלושת המקרים.

מקרה 3 - ריסון חלש: $\Gamma < \omega_0$
 $q(t) = Ae^{-\Gamma t} \cos(\tilde{\omega} t + \varphi)$

$\tilde{\omega} = \sqrt{\omega_0^2 - \Gamma^2}$

בכל המקרים האנרגיה של המעגל (שאגורה בסליל ובקבל) דועכת בקצב כפול:

(בריסון חזק קבוע הדעיכה הוא λ במקום Γ)

מעגלים עם מקור מתח חילופין: משוואת המעגל: $\ddot{I} + \frac{R}{L}\dot{I} + \frac{1}{LC}I = -\omega V_0 \sin(\omega t)$

ו- $I = \dot{q}$ (ניתן גם להגיע למשוואה דומה עבור המטען)

המשוואה היא משוואה של תנועה הרמונית מאולצת.

פתרון המשוואה:

פתרון הומוגני $I(t) = I_{max}(\omega) \cos(\omega t + \varphi)$

הפתרון ההומוגני הוא פתרון מעגל RLC והוא דועך בזמן.

הפתרון הפרטי נקרא הפתרון של המצב העמיד (לאחר זמן רב) בדרי"כ מתייחסים רק אליו.

$I_{max}(\omega) = \frac{V_0}{\sqrt{\left(\frac{1}{\omega C} - \omega L\right)^2 + R^2}}$

$\tan \varphi = \frac{\frac{1}{\omega C} - \omega L}{R}$

תהודה: מצב שבו $I_{max}(\omega)$ מקסימאלי.

דיפול חשמלי

דיפול חשמלי הוא זוג מטענים בעלי מטען זהה וסימון הפוך הנמצאים במרחק d זה מזה.

מומנט הדיפול: $\vec{p} = q\vec{d}$

הפוטנציאל שיוצר דיפול במרחק גדול $r \gg d$:

$\varphi = \frac{k(\vec{p} \cdot \vec{r})}{r^3} = \frac{k(\vec{p} \cdot \hat{r})}{r^2}$

השדה של דיפול במרחק גדול: $\vec{E} = \frac{k[3(\vec{p} \cdot \hat{r})\hat{r} - \vec{p}]}{r^3}$

מומנט כוח הפועל על דיפול הנמצא בשדה חשמלי חיצוני:

$\vec{\tau} = \vec{p} \times \vec{E}$

חומר דיאלקטרי הוא חומר שמכיל דיפולים. במצב רגיל כל דיפול לכיוון שונה והשדה הממוצע בחומר הוא אפס. כשמכנסים את החומר לשדה חיצוני הדיפולים מתיישרים ויוצרים שדה מנוגד לשדה החיצוני.

השדה בתוך חומר דיאלקטרי לינארי ואיזוטרופי:

$\vec{E} = \frac{\vec{E}_{free}}{\epsilon_r}$

$\vec{E}_{free}$ הוא השדה שנוצר ממטענים חופשיים/מחוץ לחומר. והדיפולים של החומר.

ϵ_r א - מקדם דיאלקטרי של החומר -תכונה של החומר בדרי"כ קבוע וידוע. $\epsilon_r > 1$ ו- $\epsilon_r \epsilon_0$

σ_{free} - צפיפות המטען שיוצרת את השדה החיצוני:

$\sigma_{free} = \epsilon_0 \Delta \phi_{free}$

$\sigma_T = \epsilon_0 \Delta \phi_T$ - צפיפות המטען הכוללת:

σ_i - צפיפות מטען מושרית/קשורה: צפיפות מטען שנוצרת על שפת החומר הדיאלקטרי מהקיטוב של הדיפולים.

$\sigma_i = \sigma_T - \sigma_{free}$

$\vec{P}$ - וקטור הפולריזציה. צפיפות הדיפולים ליחידת נפח:

$\vec{P} = N\vec{p}_1$

$\vec{p}_1$ - מומנט הדיפול של דיפול יחיד בחומר.

N - מספר הדיפולים ביחידת נפח. יחידות של $\frac{1}{m^3}$.

מומנט הדיפול הכולל בחומר: $\vec{p} = \int \vec{P} dV$

הקשר בין $\vec{P}$ לצפיפות המושרית על השפה:

$\sigma_i \equiv \sigma_b = \vec{P} \cdot \hat{n}$

כאשר $\hat{n}$ הוא וקטור יחידה המאונך לשפה כלפי חוץ מהגוף.

אם $\vec{P}$ לא אחיד אז יש גם צפיפות מטען מושרית נפחית

$\rho_i \equiv \rho_b = -\vec{\nabla} \cdot \vec{P}$ בתוך החומר:

וקטור העתקה: $\vec{D} = \epsilon_0 \vec{E} + \vec{P}$

חוק גאוס למטען החופשי:

$\vec{\nabla} \cdot \vec{D} = \rho_f \Leftrightarrow \oint \vec{D} \cdot d\vec{s} = Q_{in_f}$

בחומרים לינארים (בדרי"כ בשאלות): $\vec{D} = \epsilon \vec{E}$

חומר איזוטרופי: $\vec{D} = \epsilon_0 \vec{E}$

מומנט דיפול מגנטי

דיפול מגנטי הוא לולאת זרם סגורה.

$$\vec{\mu} = I\vec{A} \quad : \text{ (}\vec{m} \text{ - מסומן ב-} \vec{m}\text{) : לפעמים מסומן ב-} \vec{\mu}\text{)}$$

I - הזרם בלולאה. $\vec{A}$ - השטח הסגור על-ידי הלולאה.
כיוונו במאונך למשטח ובהתאם לכלל יד ימין של הזרם.
השדה שיוצר דיפול מגנטי במרחק הגדול בהרבה מממדיי

$$\vec{B} = \frac{\mu_0 [3(\vec{\mu} \cdot \hat{r})\hat{r} - \vec{\mu}]}{4\pi r^3}$$

הדיפול :
מומנט כוח שפועל על דיפול מגנטי הנמצא בשדה מגנטי

$$\vec{\tau} = \vec{\mu} \times \vec{B}$$

חיצוני :
האנרגיה הפוטנציאלית של דיפול מגנטי בשדה מגנטי

$$U = -\vec{\mu} \cdot \vec{B}$$

חיצוני :